

VZPOMÍNKY

na karlínský prach

TEXT: ROMAN LIPČÍK
FOTO: LUCIE PARÍŽKOVÁ

Ve třiaadvaceti letech hrál menší roli **ve filmu Woodyho Allena**. Tehdy nepomýšlel na to, že jednou bude jako on také režisérem. O dvacet osm let později režíroval v Praze světovou premiéru původního amerického muzikálu Carmen a nyní zase připravuje novou inscenaci **Jesus Christ Superstar**.

Dovolíte-li, začneme vzpomínkami. Vzpomínkami na hvězdný prach, filmem Woodyho Allena, v němž jste před dávnými roky hrál.

Jak tohle víte?

Hluboká investigativa na www.imdb.com...

Na to se mě už málokdo ptá. Byla to pro mě obrovská čest pracovat s velkým Woodym Allenem. Je to ohromný člověk a bylo podnětné sledovat, jak pracuje.

Jako režisér. Vy jste ale k té profesi měl tehdy ještě hodně daleko. Vykročil jste přece do života jako herec.

To je pravda, ale takové zkušenosti se v člověku uloží a v pravý čas je najde. Točilo se černobíle, a to vyžadovalo počasí pod mrakem, protože jinak by byl kontrast na černobílém materiálu přílišný, a já si vzpomínám, že scéna, která se měla točit čtyři nebo pět dnů, zabrala šest týdnů.

To se pak nelze divit, že Allenovy filmy nikdy moc nevydělávaly.

Ano, byl to navíc film s poměrně velkým rozpočtem. On byl ale po celou tu dobu, kterou jsme společně se štábem trávili, ohromně příjemný. Měl jsem s ním i pár

Gabriel BARRE

soukromých posezení. Nejinspirovatelnější ale pro mě bylo pozorovat ho při práci. U tak velkého filmu je všechno rozplánováno, každá scéna je rozkreslena do storyboardu, a přece to nevyučovalo velký díl tvůrčí spontánnosti, kterou do natáčení Allen vkládal. Umožňoval improvizaci, a to nejen vizuální, ale v dialogích. Dokonce k ní herce před kamerou vybízel.

Takže allenovská spontánnost a improvizace teď charakterizuje i vás co by režiséra?

Těch vlivů, které na mě působily, bylo víc. Měl jsem štěstí, že jsem pracoval s několika významnými režiséry, filmovými i divadelními, a každý byl něčím inspirující. Pracoval jsem dokonce s Tomem O'Horganem, abychom jmenovali někoho, kdo je pojetím s tím, co dělám dnes v Praze. Tom O'Horgan režíroval první inscenaci muzikálu Jesus Christ Superstar na Broadwayi. Režíroval na Broadwayi i první uvedení muzikálu Hair. I z něho jsem si hodně odnesl, stal se jakýmsi mým mentorem. Byl neobyčejně spontánní, zdánlivě až nesoustředěný. Nic neplánoval. To je sice opak mého přístupu – já nechci ponechat nic náhodě – ale rád bych dosáhl určité rovnováhy mezi jednou a druhou metodou. Pořád se ale přistihuju, jak se nabádám: Buď víc jako Tom. Dej tomu volnost. Ze zkušenosti vím, že i herce to uvolní a výsledek inscenace je pak přesvědčivější.

Ujasněme si trochu chronologii. Jak dlouho jste pracoval pouze jako herec, bez režijních pokusů?

Jako herec jsem pracoval dvacet let. Po studiích jsem začal v avantgardních divadlech jako herec, mím, tanečník, zpěvák. Postupně jsem se propočoval na Broadway, kde jsem hrál jak v muzikálech, tak třeba v Shakespearovi. Snažil jsem se o co větší pestrost, divadlo jsem prokládal filmem, když se naskytla nabídka.

Co z toho jste ale považoval za vyznání? Člověk by řekl, že režii, když jste u ní skončil...

Vysněné? Vyrůstal jsem ve Vermontu, krásném státě, který mnozí lidé odmítají opustit, tak je malebný. V lecčems se podobá Česku. Zelené vrchy, hory k lyžování, zemědělské plochy, výrazně odlišná roční období... Přesto jsem z Vermontu odešel do New Yorku studovat herectví, kterému jsem propadl na střední škole. Tehdy mě zajímalo kdeco, chtěl jsem chvíli být i právníkem, než jsem při studiu herectví zjistil, že herec

- Přistihoval jsem se jako herec, že se sleduju, jako
- by z výšky, jako kdybych chtěl sám sobě režijně
- pomoci. A za pár let jsem režíroval John & Jen.

musí být od všech trochu – trochu právník, trochu psycholog, trochu lékař, trochu autor...

A asi i trochu režisér.

Samozřejmě. Především, že nepovažuji ještě svou hereckou kariéru za uzavřenou. Když je příležitost, nevyhýbám se filmovým ani televizním nabídkám a každý rok něco natočím. Jenže mě neuspokojoval tvůrčí přínos, který herec může výsledně podobě díla dát. Jako herec jsem až příliš aktivní, moje obrazovnost pracuje, stále si představuji, jak bych to ztvárnil já, kdybych daný kus režíroval. Je to i tím, že jsem hrál v mnoha původních produkcích, které se zkusily od píky, dlouhý proces, často měsíce, a zkušky pokračovaly mnohdy i po premiéře. Přistihoval jsem se jako herec, že se sleduju, jak by z výšky, jako kdybych chtěl sám sobě režijně pomoci. Všiml jsem si okolí, souvislosti, což jedno ani druhé není pro herce moc dobré, protože ten má být soustředěný jen na sebe a na svou postavu. Pak mi do cesty vstoupil skladatel Andrew Lippa, míno jiné autor broadwayského muzikálu Rodina Addamsova. Jako určitý experiment napsal překrásný komorní muzikál pro

dva herce John & Jen, kterému jsem propadl. Stal se v roce 1994 prvním divadelním představením, které jsem režíroval zprvu jako regionální inscenaci, která pak pronikla i na off-Broadway scénu do New Yorku.

Je vaše soustředění na režii změna k lepšímu?

To nedokážu posoudit, ale úplně mě to pohltilo. Denně jsem se přistihoval, že v duchu režíruju, představuju si vizuální podobu scény, ve volných dnech, i o Vánocích. Vzpomínám si, jak jsem byl v té době za svou sestrou v nemocnici – před pár hodinami se jí narodilo dítě. Vešel jsem a první, čeho jsem si všiml, nebyla sestra, ale obraz, který visel na stěně, s krásné modrou oblohou. „Přesně tohle pozadí potřebuju do své inscenace!“ zvolal jsem. Podstrovala mi dítě, ale já se sápal po obrazu. Tehdy mi došlo, že jsem si splnil touhu, kterou jsem měl už při výběru herecké profese, která jí ale naplňovala jen zčásti: vyprávět příběhy.

Třicet let po roli u Woodyho Allena a dvacet let po vaší nominaci na cenu Tony za roli v muzikálu Starmites na Broadwayi vás nacházíme v sice místně významném, přece však jen českém hudebním divadle. Je to správná doba stopařské kariéry? A jak k tomu vůbec došlo, že jste se tady ocitl?

Možnost režírovat na různých místech, zejména v zahraničí, režiséra obohacuje, přináší nové možnosti i nové pohledy. Pracoval jsem v Jižní Koreji. Teď jsem dostal nabídku režírovat v Číně. I to je zajímavá výzva. Je ještě zajímavější, když jde o první uvedení díla před publikem, jako tomu bylo v případě zdejší inscenace Car-